

سرشناسه: حسینی جلالی، سید محمد رضا، ۱۳۲۴ -
 عنوان قرارداد: تدوین السنه الشریفه: بدایه المبکرة فی عهد الرسول صلی الله علیه و آله و سلم و
 مصیره فی عهود الخلفاء الی نهاية القرن الاول. فارسی
 عنوان و نام پدیدآور: نوشتار سنت نبوی صلی الله علیه و آله و سلم تا سدهای دوم هجری / نویسنده
 سید محمد رضا الحسینی الجلالی؛ مترجم سید محمد سید موسوی.
 مشخصات نشر: قم: دارالکتاب، ۱۳۹۲.
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۰۱۳-۵۹-۷
 وضعیت فهرست نویسی: فیفا
 موضوع: حدیث -- تاریخ
 موضوع: احادیث -- تدوین -- تاریخ
 موضوع: حدیث -- تاریخ -- از آغاز تا ۱۳۲ ق
 موضوع: احادیث مجعول
 شناسه افزوده: سید موسوی، سید محمد، ۱۳۳۹ -، مترجم
 رده بندی کنگره: BP ۱۰۶/۵ ج ۵ ت ۴۰۴۱ ۱۳۹۲
 رده بندی دیویی: ۲۹۷/۲۹
 شماره کتابشناسی ملی: ۳۱۷۹۲۷۲

انتشارات دارالکتاب جزیری

نوشتار سنت نبوی

تألیف: سید محمد رضا الحسینی الجلالی

مترجم: سید محمد سید موسوی

ناشر: انتشارات دارالکتاب (جزایری)

ساختمان ناشران، خیابان ارم، قم

تلفن: ۳۷۷۴۲۴۲۸ - ۳۷۷۴۱۲۴۱ تلفاکس: ۳۷۷۴۴۵۶۸ همراه: ۰۹۱۲۱۵۱۸۵۷۷

چاپ اول / ۱۳۹۳ شمسی، ۱۴۳۵ هجری / چاپخانه: شریعت / شمارگان ۱۵۰۰ نسخه

بهاء: ۱۵۰۰۰ تومان

ISBN: 978-964-8013-59-7

شابک ۹۷۸-۹۶۴-۸۰۱۳-۵۹-۷

(کلیه حقوق چاپ و نشر محفوظ است)

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَالْأَهْلُ وَسَلَّمَ

نوشتار سنت نبوی

تاسدهی دوّم هجری

بررسی و اثباتِ نوشتن و گردآوری احادیث و سنن پیامبر اعظم ﷺ

ترجمه‌ی کتاب

تَلَقُّنَ الشَّيْخَةَ الشَّرِيفَةَ

بدايته المبكرة في عهد الرسول ﷺ

ومصيره في عهود الخلفاء

إلى نهاية القرن الأول

نویسنده: سید محمد رضا الحسینی الجلالی

مترجم: سید محمد سید موسوی

انتشارات دارالکتاب (جزایری)

تم - ایران تلفن و فاکس ۳۷۷۴۴۵۶۸ ☎ ۳۷۷۴۲۴۲۸

فهرست مطالب

۵	فهرست عناوین اصلی
۷	اهدای کتاب
۸	سخن مترجم
۱۹	پیش‌گفتار
۲۳	خلاصه‌ای از تاریخ اختلاف در نوشتن حدیث
۲۳	گفتار اول (اختلاف در زمان آغاز رسمی نوشتن)
۲۶	گفتار دوم (عمر بن عبدالعزیز؛ آغازگر رسمی نوشتن یا نقطه دستور دهنده)
۳۰	گفتار سوم (آثار زیان بار التزام عامه به منع حدیث در سده‌ی اول)

بخش اول:

۳۵	درستی نوشتار احادیث در زمان پیامبر ﷺ و ادله‌ی اجازه دهندگان
۳۷	سخن آغازین
۳۷	اصل و حکم مسئله‌ی نوشتن احادیث

فصل اول:

۳۹	نظر خردمندان و عقلا در نوشتن احادیث، و پذیرش آن توسط شرع
----	--

- گفتار اول (نویسندگی؛ عامل پیشرفت ۳۹
- گفتار دوم (قرآن و اهمیت نوشتن ۴۱
- گفتار سوم (نوشتن از دیدگاه سنت ۴۸

فصل دوم:

- دیدگاه سنت نبوی نسبت به نوشتن: نوشتن سنت؛ امری قطعی ۵۱
- گوشه‌ای از تلاش پیامبر ﷺ در تأکید بر نوشتن احادیث ۵۱
- گفتار اول (سنت تقریر (سکوت رضایت مندانه در تأیید نوشتار) ۵۱
- گفتار دوم (سنت فعلی؛ تأکید بر نوشتن در رفتار پیامبر ﷺ ۵۴
- دستورات رسول خدا ﷺ ۵۴
- اهمیت بیشتر سنت فعلی در مقایسه با سنت تقریر و قولی ۵۵
- موارد سنت فعلی در کارهای مهم ۵۵
- (۱) صحیفه‌ی پیامبر ﷺ ۵۵
- الف - صحیفه پیامبر ﷺ در نقل بزرگان ۵۵
- ب - صحیفه‌ی پیامبر ﷺ در سخن اهل بیت علیهم السلام ۵۹
- آثار و نوشته‌های اهل بیت علیهم السلام ۶۴
- (۲) آثار امام علی علیه السلام ۶۴
- کتاب امام علی علیه السلام در نقل بزرگان ۶۴
- کتاب امام علی علیه السلام در سخن امامان ۶۵
- کتاب امیر المؤمنین علیه السلام در احادیث ۷۳
- (۳) کتاب فاطمه علیها السلام ۷۶

۷۷	(۴) نامه‌ها و نوشته‌های پیامبر ﷺ
۷۸	(۵) نوشته‌ی ناتمام یا آخرین سفارش پیامبر
۸۲	عدم استناد برخی بزرگان عامه به آخرین نوشته‌ی ناتمام؛ چرا؟
۸۳	□ گفتار سوم (سنت قولی؛ سخنان رسول خدا ﷺ)
۸۳	دستور پیامبر ﷺ با الفاظ خاص
۸۳	(الف) روایات با کلمه‌ی (الکتابه) یا (التقیید)
۸۸	(ب) اجازه‌ی پیامبر خدا ﷺ به درخواست کنندگان نوشتن
۹۰	(ج) روایات جواز با صیغه‌ی غیر از امر
۹۲	(د) وسایل نوشتن در کلمات پیامبر
۱۰۰	□ نکات تکمیلی
۱۰۰	(ا) ادعای تواتر و حجت شرعی بر نوشتن احادیث
۱۰۲	(ب) مخالفت صریح برخی با سنت

فصل سوم:

۱۰۵	اجماع اهل بیت: بر نوشتن احادیث
۱۰۵	□ گفتار اول (اجماع اهل بیت علیهم السلام؛ حجت شرعی
۱۰۷	قسمت اول) غدیر؛ خطاب پیامبر ﷺ به همه‌ی مسلمانان
۱۰۸	قسمت دوم) پیروی از حکم الزامی رسول خدا ﷺ
۱۱۰	قسمت سوم) قرآن و اهل بیت علیهم السلام همیشه با هم
۱۱۰	قسمت چهارم) عصمت قرآن و اهل بیت علیهم السلام
۱۱۱	قسمت پنجم) اعلیت قرآن و اهل بیت علیهم السلام

- قسمت ششم) معرفی اهل بیت علیهم‌السلام و ضرورت شناخت آنها ۱۱۱
- گفتار دوم) شناخت اهل بیت پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم ۱۱۵
- زیان نشناختن امامان دوازده گانه‌ی معصوم علیهم‌السلام ۱۱۸
- گفتار سوم) التزام اهل بیت علیهم‌السلام به نوشتن ۱۲۰
- امام امیر المؤمنین علیه‌السلام (ت ۴۰ هجری) ۱۲۲
- الف) نوشته‌ها و آثار امام ۱۲۳
- کتاب‌های منسوب به امام علی علیه‌السلام با عناوین خاص ۱۲۴
- کتابی در علم قرآنی ۱۲۴
- کتاب السنن والقضاة والأحكام ۱۲۴
- ب) دستور به نوشتن در روایات و آثار امام علی علیه‌السلام ۱۲۸
- آثار امام حسن علیه‌السلام (ت ۴۹ هجری) ۱۳۱
- آثار امام حسین علیه‌السلام نوه‌ی شهید (ت ۶۱ هجری) ۱۳۲
- آثار امام زین العابدین علیه‌السلام (ت ۹۵ هجری) ۱۳۳
- نوشته‌ها و مجموعه‌ها ۱۳۳
- آثار امام ابو جعفر محمد بن علی الباقر علیه‌السلام (ت ۱۱۴ هجری) ۱۳۵
- الف) سخنان امام باقر علیه‌السلام ۱۳۵
- ب) نوشته‌ها و آثار ۱۳۷
- ج) آثار و نوشته‌های دیگران از حضرت باقر علیه‌السلام ۱۳۷
- آثار شهید زید بن علی علیه‌السلام (ت ۱۲۲ هجری) ۱۳۸
- آثار امام جعفر بن محمد ابو عبدالله صادق علیه‌السلام (ت ۱۴۸ هجری) ۱۴۰
- الف) تشویق به نوشتن در احادیث ۱۴۰

۱۴۴	ب) کتاب‌ها و نوشته‌ها
۱۴۵	ج) برخی نوشته‌های منسوب به امام
۱۴۷	د) کتاب‌های راویان منسوب به امام صادق علیه السلام
۱۵۰	آثار امام موسی بن جعفر، کاظم علیه السلام (ت ۱۸۳ هجری)
۱۵۱	نوشته‌های به یادگار مانده از امام علیه السلام
۱۵۲	آثار امام علی بن موسی ابی الحسن الرضا علیه السلام (ت ۲۰۲ هجری)
۱۵۲	الف) سخنان امام رضا علیه السلام
۱۵۴	ب) چند مجموعه‌ی منسوب به امام رضا علیه السلام
۱۵۷	آثار امام ابوجعفر بن علی الجواد علیه السلام (ت ۲۲۰ هجری)
۱۵۸	آثار منقول از امام علی بن محمد بن حسن الهادی علیه السلام (ت ۲۵۴ هجری)
۱۵۸	کتاب‌های به جای مانده از امام
۱۵۸	آثار امام حسن بن علی ابومحمد عسکری علیه السلام (ت ۲۶۰ هجری)
۱۵۹	کتاب‌های امام عسکری علیه السلام
۱۶۰	آثار امام محمد بن الحسن مهدی منتظر علیه السلام
۱۶۱	□ تکمیل فصل سوم: اتفاق بزرگان بر جواز نوشتن احادیث
۱۶۱	اول) فراوانی آثار به جای مانده از امامان
۱۶۳	دوم) نسبت دروغین منع امیرالمؤمنین علیه السلام از نوشتن

فصل چهارم:

۱۶۷	آداب نوشتن احادیث نزد مسلمانان
۱۶۷	توجه به دانش؛ سیره‌ی مسلمانان

- ۱۶۸؟ (گفتار اول) نوشتن احادیث در آغاز سده‌ی دوم و پس از آن ۱۶۸
- وجود اجماع ۱۶۸
- ۱۶۹ (گفتار دوم) توجه به نوشتن در زمان رسول اکرم ﷺ ۱۶۹
- ۱۷۰ (گفتار سوم) التزام تابعان به نوشتن احادیث ۱۷۰
- ۱۷۱ (گفتار چهارم) اصحاب و نوشتن احادیث پس از پیامبر ﷺ ۱۷۱
- ۱۷۶ (گفتار پنجم) آثار یاران و نزدیکان پیامبر، نتیجه‌ی تلاش و پایداری ۱۷۶
- ۱- امام امیر المؤمنین علی علیه السلام (شهادت ۴۰ هجری) ۱۷۶
- ۲- امام حسن بن علی، نوه پیامبر علیه السلام (ت ۴۹ هجری) ۱۷۶
- ۳- انس بن مالک، خدمت‌گزار پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم (ت ۹۳ هجری) ۱۷۶
- ۴- جابر بن عبد الله انصاری (ت ۷۱ هجری) ۱۷۹
- ۵- معاذ بن جبل (ت ۱۸ هجری) ۱۸۰
- ۶- حنظله بن ربیع الکاتب ۱۸۰
- ۷- ابوذر غفاری (ت ۳۲ هجری) ۱۸۱
- ۸- رافع بن خدیج انصاری (ت ۷۴ هجری) ۱۸۱
- ۹- ابو رافع مدنی خدمت‌گزار رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم (ت ۳۵ هجری) ۱۸۲
- ۱۰- سعد بن عبادہ خزرجی انصاری (ت ۱۵ هجری) ۱۸۳
- ۱۱- سلمان فارسی (ت ۳۴ هجری) ۱۸۳
- ۱۲- براء بن عازب (ت ۷۲ هجری) ۱۸۳
- ۱۳- عایشه (ت ۵۷ هجری) ۱۸۴
- ۱۴- عبد الله بن عباس (ت ۶۸ هجری) ۱۸۵

- سخنان ابن عباس درباره‌ی نوشتن احادیث ۱۸۶
- ۱۵- عبدالله بن عمرو (ت ۶۳ هجری) ۱۸۶
- تلاش برای گردآوری صحیفه‌ی عبدالله بن عمرو ۱۸۸
- ۱۶- عبیدالله بن ابی رافع (ت ۸۰ هجری) ۱۹۰
- ۱۷- علی بن ابی رافع (سده‌ی اول) ۱۹۱
- ۱۸- کعب بن عمرو، ابوالیسر ۱۹۱
- ۱۹- ابو موسی اشعری (ت ۵۰ هجری) ۱۹۱
- ۲۰- ابوهریره دوسی (ت ۵۷ تا ۵۹ هجری) ۱۹۲
- ۲۱- ابو سلام، جدّ یحیی بن ابی کثیر یمامی ۱۹۳
- ۲۲- واثله بن اسقع (ت ۸۳ هجری) ۱۹۴
- ۲۳- بلال حبشی، اذان‌گو ۱۹۴
- استفاده‌ی نادرست از اجازه‌ی نقل به معنا ۱۹۵
- سخن شیخ عتر در اختصاصی بودن نوشته‌ها ۱۹۷
- اشکالات کلام وی ۱۹۷
- گفتار ششم) موافقت بزرگان تابعان با نشر احادیث ۱۹۸
- ۱- حُجر بن عدی بن ادبر کندی (شهادت ۵۱ هجری) ۱۹۹
- ۲- اصبغ بن نباته (ت ۱۰۰ هجری) ۲۰۰
- ۳- سلیم بن قیس هلالی عامری (ت ۹۰ هجری) ۲۰۰
- ۴- حارث بن عبدالله همدانی ۲۰۱
- ۵- عبیده سلمانی (ت ۶۴ یا ۷۲ هجری) ۲۰۲
- ۶- میثم بن یحیی التمار (ت ۶۰ هجری) ۲۰۳

- ۷- ثابت بن دینار ابو حمزه ثمالی..... ۲۰۳
- ۸- محمد بن حنفیه فرزند امام امیر المومنین علیه السلام (ت ۷۳ هجری)..... ۲۰۳
- ۹- حسن بن محمد بن حنفیه (ت ۱۰۰ هجری)..... ۲۰۳
- ۱۰- عروۀ بن زبیر (ت ۹۴ هجری)..... ۲۰۴
- ۱۱- سعید بن جبیر (ت ۹۴ هجری)..... ۲۰۵
- ۱۲- مجاهد بن جبر (ت ۱۰۳ هجری)..... ۲۰۷
- ۱۳- نافع خدمت گزار پسر عمر (ت ۱۱۷ هجری)..... ۲۰۷
- ۱۴- زید بن وهب جهنی کوفی (ت ۹۶ هجری)..... ۲۰۸
- ۱۵- سالم بن ابی الجعد (ت ۱۰۰ هجری)..... ۲۰۸
- ۱۶- محمد بن عمرو لیثی..... ۲۰۹
- ۱۷- عطاء بن ابی رباح (ت ۱۱۴ هجری)..... ۲۰۹
- ۱۸- همام بن منبه (ت ۱۳۲ هجری)..... ۲۰۹
- ۱۹- عامر شعبی (ت ۱۰۴ هجری)..... ۲۱۰
- ۲۰- ضحاک بن مزاحم (ت ۱۰۵ هجری)..... ۲۱۱
- ۲۱- معاویة بن قره، ابو ایاس (ت ۱۱۳ هجری)..... ۲۱۱
- نتیجه گیری و مروری کوتاه بر بخش اول..... ۲۱۳

بخش دوم

- مانعان از نوشتن احادیث و توجیهات..... ۲۱۷
- آغاز جلوگیری از حدیث..... ۲۱۹

مانغان از نوشتن و جمع آوری احادیث	۲۲۳
قسمت اول : اقدامات عمر	۲۲۴
قسمت دوم : روایات دال بر منع عمر از حدیث	۲۲۵
قسمت سوم : مخالفت عملی موافقان عمر با برنامه‌ی منع	۲۳۱

فصل اول:

ادعای نهی شرعی از نوشتن حدیث	۲۳۷
□ قسمت اول (احادیث ابوسعید خدری	۲۳۸
حدیث اول	۲۳۸
حدیث دوم	۲۴۲
نتیجه‌گیری از استدلال به احادیث ابوسعید	۲۴۴
□ قسمت دوم (احادیث ابوهریره	۲۴۴
اشکالات احادیث ابوهریره	۲۴۶
اول) اشکالات سندی	۲۴۶
دوم) اشکالات دلالتی	۲۴۷
سوم) مخالفت عملی ابوهریره با این احادیث	۲۴۷
□ قسمت سوم (احادیث زید بن ثابت	۲۴۷
اشکالات احادیث مرفوعه‌ی نهی از نوشتن	۲۶۸
جمع میان احادیث اباحه و منع	۲۵۱
اول) نهی از نوشتن ، عام و اجازه به نوشتن ، خاص	۲۵۱
دوم) اجازه به نوشتن ، ناسخ نهی	۲۵۴

- اشکالات بر نسخ ۲۵۶
- سوم (نهی خاص؛ اجازه‌ی به نوشتن عام ۲۵۷
- چهارم (نظر ما در جمع میان احادیث منع و اباحه ۲۵۸

فصل دوم:

- توجیهات مانعان؛ ترس از مخلوط شدن حدیث با قرآن ۲۵۹
- گفتار اول (ترس از مخلوط شدن قرآن با احادیث؛ هرگز! ۲۶۲
- نادرستی توجیه به خاطر ترس از مخلوط شدن ۲۶۵
- گفتار دوم (بلاغت انحصاری قرآن، و بی‌نیازی از نوشتن سنت ۲۶۶

فصل سوم:

- ترس از ترک قرآن و مشغول شدن مسلمانان به غیر آن ۲۷۳
- گفتار اول (استناد برخی از مانعان به این توجیه ۲۷۳
- اشکالات این توجیه ۲۷۶
- گفتار دوم (ترک قرآن توسط اصحاب؛ تهمتی نادرست ۲۷۷
- گفتار سوم (مخلوط کردن قرآن با کتب تحریف شده ۲۷۸
- گفتار چهارم (خشم پیامبر از سرگردانی (تهوک) مسلمانان با تمایل به کتب تحریف شده ۲۸۰
- گفتار پنجم (عدم امکان تعارض میان قرآن و احادیث ۲۸۴
- گفتار ششم (حکومت قرآن بر سنت یا سنت بر قرآن ۲۸۶
- گفتار هفتم (احادیث اریکه (تخت حکومتی) ۲۸۸

- گفتار هشتم) نزدیک ترین مدعیان تخت حکومتی ۲۹۳
- گفتار نهم) ماجرای (حسبنا کتاب الله) و توجیه ذهبی ۲۹۵
- گفتار دهم) نظر معاصران در اکتفا به قرآن بر اساس دعوت به ترک سنت ۲۹۷

فصل چهارم:

- بی‌نیازی از نوشتن احادیث با حفظ کردن ۳۰۱
- گفتار اول) سخن تابعان در مورد نوشتن احادیث پیامبر ۳۰۱
- اشکالات در این توجیه ۳۰۳
- گفتار دوم) وجوب نگه‌داری سنت و حدیث ۳۰۵
- گفتار سوم) عدم وجوب حفظ احادیث در ذهن ۳۰۶
- گفتار چهارم) مقایسه‌ی حفظ کردن با نوشتن و ویژگی هر کدام ۳۱۵
- ۱- همانندی حفظ و نوشتن در محافظت از روایات ۳۱۵
- ۲- حفظ و نیازمندی به کتاب ۳۱۶
- ۳- ننوشتن احادیث، سبب اضطراب و پریشانی ۳۱۶
- ۴- داوری و حکمیت نوشته‌ها ۳۱۷
- ۵- شرط نبودن حفظ برای صحت حدیث ۳۱۷
- ۶- حفظ یا نوشتن؛ فایده‌ی کدام بیشتر و سودمندتر؟ ۳۱۸
- پرسش اول) آیا حفظ روایات بدون نوشتن مفید است؟ ۳۱۸
- پرسش دوم) آیا نوشتن بدون حفظ کردن امتیازی است؟ ۳۲۰

فصل پنجم:

۳۲۳ عدم آشنایی راویان با نوشتن

۳۲۴ □ گفتار اول (بی سوادى راویان، توجیهی نادرست.

۳۲۶ □ گفتار دوم (تفاوت نوشتن قرآن و نوشتن سنت.

۳۲۸ □ گفتار سوم (نوشتن وحی و آیات قرآن.

۳۲۹ الف (اصرار بر نوشتن قرآن.

۳۳۱ ب (تعبد به کلمات قرآن نه سنت.

۳۳۱ ج (تفاوت حکم نوشتن قرآن و نوشتن سنت.

۳۳۱ □ گفتار چهارم (نیاز بیشتر سنت به نوشته شدن.

فصل ششم:

۳۳۹ سخن پایانی در علت منع از نوشتن

۳۳۹ گفتار اول (ادامه‌ی مخالفت در برابر بازداشتن از حدیث

۳۴۲ گفتار دوم (منع از کدام احادیث

۳۴۴ گفتار سوم (جلوگیری از نشر احادیث با چه مصلحت هایی.

۳۴۴ ۱- احادیث؛ خطری بسیار بزرگ برای حاکمان

۳۴۵ ۲- پنهان نکردن احادیث توسط امام علیه السلام و یارانش۳۴۵ ۳- پیوستگی علی و خانواده‌اش علیهم السلام با قرآن در احادیث رسول خدا صلی الله علیه و آله

۳۴۵ ۴- تأثیر پنهان کردن احادیث بر مسلمانان در ابتدای سده‌ی اول

بخش سوم

نکات تکمیلی	۳۵۱
نکته‌ی تکمیلی اول	۳۵۳
فصل اول (منع از روایت و نقل حدیث	۳۵۳
فصل دوم (توجیه ذهبی در ماجرای جلوگیری ابوبکر از روایت	۳۵۳
بحث اول ؛ اشکالات در مدلول کلمات ابوبکر	۳۵۴
بحث دوم ؛ اشکال به ذهبی در دفاعش از ابوبکر	۳۵۵
فصل سوم (جلوگیری عمر از نقل حدیث پیامبر خدا ﷺ	۳۵۸
اول - بازداشتن اصحاب از نقل روایات توسط عمر	۳۵۹
دوم - بازداشتن اصحاب پیامبر ﷺ و یاران	۳۶۰
۱ - بازداشت ابوهریره	۳۶۰
۲ - بازداشت ابن مسعود و ابومسعود	۳۶۰
۳ - بازداشت ابوموسی اشعری	۳۶۱
۴ - منع همه‌ی مردم از حدیث توسط عمر	۳۶۱
سوم - تهدید و تحقیر و زندانی اصحاب به خاطر نقل حدیث	۳۶۲
فصل چهارم (توجیهاتی برای زندانی کردن اصحاب	۳۶۵
۱ - توجیه خطیب بغدادی	۳۶۵
۲ - توجیه ابن حزم ظاهری	۳۶۸
اشکال ابن حزم ظاهری بر متن حدیث	۳۷۰
اشکالات ما ابن حزم ظاهری	۳۷۲

- ۳- توجیه ابن عبدالبر ۳۷۳
- ۴- توجیه ابن عساکر ۳۷۶
- ۵- توجیه ابن قتیبہ ۳۷۸
- اشکالات بر توجیه ابن قتیبہ ۳۷۹
- نقل اندک احادیث؛ توجیه عجیب دکتر عتر ۳۸۲
- سُخن عجاج در ردّ احادیث زندانی کردن اصحاب ۳۸۵
- اول (اختلاف در زندانی شدگان ۳۸۶
- دوم (عدم زندانی کردن ابو هریره ۳۸۷
- سوم (حبس در امانت، بمعنای زندان ۳۸۷
- فصل پنجم) آثار جلوگیری از نوشتن و گردآوری احادیث ۳۸۹
- اول (دشمنی خاندان عمر با حدیث پیامبر ﷺ ۳۸۹
- دوم (سنت حاکمان در جلوگیری از احادیث ۳۹۰
- فصل ششم) برخی از دستورات حکومتی برای جلوگیری از احادیث ۳۹۰
- ۱- جلوگیری عثمان از نقل حدیث ۳۹۰
- ۲- دشمنی آشکار معاویه با نقل حدیث پیامبر ﷺ ۳۹۱
- فصل هفتم) احادیث اجازه یافته در حکومت عمر ۳۹۳
- فصل هشتم) جلوگیری معاویه از چه احادیثی؟ ۳۹۴
- توجیه موجه منع از احادیث ۳۹۵
- نکته‌ی تکمیلی دوم ۳۹۷
- آثار جلوگیری از نوشتن و گردآوری احادیث ۳۹۷
- فصل اول) آثار ناپسند جلوگیری از نوشتن و گردآوری احادیث ۳۹۹

۳۹۹.....	گفتار اول (پنهان ماندن بسیاری از احادیث
۴۰۲.....	گفتار دوم (نابود شدن کتاب ها.
۴۰۳.....	گفتار سوم (انواع احادیث پنهان مانده
۴۰۴.....	گفتار چهارم (بخشی دیگر از احادیث پنهان مانده.
۴۰۶.....	فصل دوم (پیدایش احادیث ساختگی
۴۰۹.....	گفتار اول (انواع احادیث ساختگی
۴۱۱.....	گفتار دوم (احادیث ساختگی به سود چه کسانی؟
۴۱۲.....	گفتار سوم (راه درست شناخت احادیث
۴۱۴.....	فصل سوم (اختلاف در حدیث رشک در آن
۴۱۶.....	فصل چهارم (اختلاف ، سبب سقوط حدیث از حجیت
۴۱۸.....	جواز نقل حدیث به معنا
۴۱۹.....	توجیه ابوریه در نقل به معنای حدیث
۴۲۲.....	پاسخ به ابوریه و تحلیل نقل به معنی
۴۲۲.....	۱- مسئله نقل معنی در حدیث
۴۲۴.....	۲- ننوشتن احادیث
۴۲۵.....	اشکالات دیگر بر ابوریه
۴۳۲.....	فصل پنجم (متهم شدن اسلام به عقب ماندگی به خاطر تأخیر نوشتن احادیث
۴۳۵.....	فصل ششم (برخی آثار منع از نوشتن احادیث
۴۳۵.....	فصل هفتم (دور کردن اهل بیت علیهم السلام از میدان سیاست
۴۳۵.....	گفتار اول: هدف از منع ، دور کردن اهل بیت علیهم السلام
۴۳۶.....	پیامبر و تعیین امام پس از رحلتش

- گفتار دوم: دور کردن مسلمانان از اهل بیت علیهم‌السلام ۴۳۹
- گفتار سوم: رها کردن اهل بیت علیهم‌السلام، انحراف از سنت واقعی ۴۴۱
- گفتار چهارم: حقیقت منع و دانشمندان با ایمان ۴۴۲
- گفتار پنجم: برنامه‌ی عالمان بد سیرت؛ مدعیان دروغین در مقابل سنت ۴۴۳
- فصل هشتم (تکلیف مسلمانان؛ آزادی در انتخاب مسیر صحیح ۴۴۴
- فصل نهم (جایگاه شیعه در قبال سنت ۴۴۶
- نتیجه‌گیری و مروری بر نکات بیان شده ۴۴۸
- جایگاه ارزشمند شده ۴۵۶
- نظر ما راجع به نوشتن احادیث ۴۵۶
- نتیجه‌گیری پایانی ۴۶۱
- برخی اجازات مراجع و علما به مترجم ۴۶۵
- فهرست منابع ۴۷۹
- فهرست مطالب ۵۱۱